

กะทือ

๑. ชื่อสมุนไพร

กะทือ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Zingiber zerumbet* (Linn.) Smith.

ชื่อวงศ์ ZINGIBERACEAE

ชื่อพ้อง *Zingiber amaricans* Blume

ชื่ออังกฤษ Shampoo ginger

ชื่อท้องถิ่น กะทือป่า, กะแวน, กะแอน, เปลพ้อ, เฮียวซ่า, เฮียวแดง, แหวดำ

๒. ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

พืชล้มลุก ชนิดลงหัว ข้างในสีขาวหรือเหลืองอ่อน ใบเดี่ยว ขอบใบเรียบ ใบยาว ปลายใบแหลม ดอก
ช่อแทงจากเหง้า ดอกสีขาวหรือเหลืองอ่อน มีลักษณะเป็นหลอด ปลายกลีบมีรูปร่างเหมือนปากอ้า แต่ละดอก
มีกลีบเลี้ยงสีเขียวปนแดง

๓. ส่วนที่ใช้เป็นยาและสรรพคุณ

-ส่วนเหง้าหรือหัว

รักษาอาการแน่นจุกเสียด

๔. สารสำคัญที่ออกฤทธิ์

น้ำมันหอมระเหยจากกระทือมีฤทธิ์ขับลม สาร Zerumbone ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักในน้ำมันหอมระเหยมีฤทธิ์ต้านแบคทีเรียและไวรัส ฤทธิ์ต้านมะเร็ง และ ฤทธิ์ลดการอักเสบ

๕. ฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา

๕.๑ ฤทธิ์ขับลม

น้ำมันหอมระเหยมีฤทธิ์ช่วยขับลม

๕.๒ ฤทธิ์ลดการบีบตัวของลำไส้

มีรายงานฤทธิ์คลายกล้ามเนื้อเรียบของหนูตะเภาจากสารสกัดกระทือ

๕.๓ ฤทธิ์ต้านแบคทีเรีย

สารสกัดกระทือด้วยแอลกอฮอล์ มีฤทธิ์ต้านเชื้อแบคทีเรียที่เป็นสาเหตุของโรคท้องร่วง เช่น *Escherichia coli*, *Shigella flexneri*, *Vibrio cholerae*, และ *Vibrio parahaemolyticus* ในขณะที่สารกลุ่มเทอร์ปีนในน้ำมันหอมระเหยมีฤทธิ์ต้านแบคทีเรียกลุ่ม Staphylococcal

๕.๔ ฤทธิ์แก้ไอเจียน

ตำรับยาที่มีกระทือเป็นส่วนประกอบ สามารถแก้ไอการอาเจียนในหญิงมีครรภ์ได้

๕.๕ ฤทธิ์เป็นพิษต่อเซลล์

สารสกัดจากเหง้าและสาร zerumbone ในน้ำมันหอมระเหยจากกระทือมีฤทธิ์เป็นพิษต่อเซลล์เพาะเลี้ยงในหลอดทดลอง

๖. อาการข้างเคียง

ยังไม่มีรายงาน

๗. วิธีการใช้กระท่อรักษาอาการแน่นจุกเสียด

๗.๑ ตามคำแนะนำของกระทรวงสาธารณสุข (สาธารณสุขมูลฐาน)

ใช้เหง้าหรือหัวสดที่ปิ้งไฟมาฝนกับน้ำปูนใสประมาณครึ่งแก้ว เอาเฉพาะส่วนน้ำมาดื่ม

๗.๒ ยาจากสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ

ไม่มี

อ้างอิง : สำนักงานข้อมูลสมุนไพรคณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล